ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **D. S. H.**, zastoupeného Mgr. Ing. Janem Klikem, Ph.D., advokátem se sídlem Karlovarská 87/130, Plzeň, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 3. 2021, č. j. MV-10528-6/SO-2021, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 6. 2021, č. j. 57 A 59/2021 - 62,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovaná **je povinna** uhradit žalobci k rukám jeho zástupce advokáta Mgr. Ing. Jana Klika, Ph.D., náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši **3.400 Kč** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] V projednávané věci je podstatné, že se jednalo o pokračování správního řízení vedeného s žalobcem ohledně zrušení jeho povolení k trvalému pobytu, a to v návaznosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 - 28. Jím byly zrušeny rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 9. 2019, č. j. 30 A 35/2018 - 60, a současně i rozhodnutí žalované ze dne 11. 1. 2017, č. j. MV-139939-4/SO-2017 („původní rozhodnutí žalované“) o odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne

25. 9. 2017, č. j. OAM-514-18/ZR-2017 („původní prvostupňové rozhodnutí“), kterým bylo podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů („zákon o pobytu cizinců“), zrušeno žalobcovo povolení k trvalému pobytu.

[2] Žalobce získal dne 20. 12. 2004 povolení k trvalému pobytu na území ČR jako rodinný příslušník občanky EU, své manželky, která však v roce 2006 zemřela. Až do nástupu výkonu trestu odnětí svobody žil se svou druhou manželkou a dvěma nezletilými dětmi (narozeny dne 10. 8. 2007 a dne 27. 11. 2015), přičemž všechny tyto osoby jsou vietnamskými státními příslušníky a mají povolen trvalý pobyt na území České republiky. Žalobce se podílel na péči o děti a domácnost před tím, než dne 21. 3. 2017 nastoupil k výkonu trestu odnětí svobody uloženého rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 1. 2016, č. j. 34 T 1/2014 - 13485, jímž byl společně s dalšími spolupachateli shledán vinným ze spáchání zvlášť závažného zločinu výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a b) trestního zákoníku, dále z účastenství ve formě pomoci na dvou přečinech nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 trestního zákoníku a z účastenství ve formě pomoci na pokusu dvou zvlášť závažných zločinů podle § 283 odst. 1 a odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, za což byl odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce osmi let.

[3] Uvedených trestných činů se žalobce dopustil tím, že se jako člen družstva X podílel na provozu tzv. *growshopu*, tedy obchodu, jehož sortimentem byly potřeby sloužící ke zřizování a provozu tzv. *indoor* pěstíren určených pro nelegální pěstování konopí a dále přístroje na zpracování vypěstovaného konopí. Odvolání žalobce jakož i ostatních obžalovaných proti uvedenému rozsudku byla usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 12. 2016, č. j. 12 To 96/2016 - 14024, jako nedůvodná zamítnuta. Na základě těchto skutečností prvostupňový orgán zahájil vůči žalobci dne 13. 3. 2017 řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU a dne 25. 9. 2017 vydal výše popsané původní prvostupňové rozhodnutí, jímž žalobci zrušil povolení k trvalému pobytu.

[4] Stěžejním důvodem, pro který Nejvyšší správní soud zrušil původní rozhodnutí žalované, jakož i dřívější rozsudek krajského soudu, byl jeho nesouhlas s provedeným posouzením otázky přiměřenosti zrušení povolení k trvalému pobytu žalobce s ohledem na jeho soukromý a rodinný život, jakožto druhé podmínky podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců. O naplnění prvé zákonné podmínky (pravomocné odsouzení žalobce za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody) nebylo v posuzované věci sporu.

[5] Žalovaná v návaznosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 404/2019 - 28 zrušila svým rozhodnutím ze dne 23. 4. 2020, č. j. MV-139939-18/SO-17, původní prvostupňové rozhodnutí. Následně prvostupňový orgán učinil další úkony, resp. kroky (zejména se dotázal Vězeňské služby ČR na návštěvní režim žalobce ve vězení, provedl výslech žalobce a jeho manželky, uskutečnil pobytové kontroly v místě bydliště rodiny žalobce).

[6] Prvostupňový orgán poté vydal rozhodnutí ze dne 9. 12. 2020, č. j. OAM-514-56/ZR-2017 („prvostupňové rozhodnutí“), kterým žalobci opět zrušil podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců povolení k trvalému pobytu a stanovil lhůtu k vycestování z území. Dovodil, že zásah do soukromých a rodinných vazeb je přiměřený a odpovídá okolnostem případu. Konstatoval zájem na ochraně veřejného pořádku, který převážil nad zájmem jednotlivce, a upozornil, že je odebíráno pouze nejvyšší pobytové oprávnění, které může cizinec získat.

[7] Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Uvedla, že žalobce svým jednáním (zejména členstvím v organizované skupině, závažností trestné činnosti, délkou páchání trestné činnosti) porušil veřejný pořádek závažným způsobem. Žalovaná zhodnotila jednotlivé aspekty týkající se rodinného a soukromého života odvolatele, zejména s ohledem na nezletilé děti. Konstatovala, že zrušení povolení k trvalému pobytu žalobce je zásahem do rodinného života, nicméně aspekty tohoto života nepřevážily nad závažností trestné činnosti. Žalobce hovoří vietnamsky, na území domovského státu se proto bezpochyby domluví.

II. Posouzení věci krajským soudem

[8] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu, které Krajský soud v Plzni vyhověl, rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

[9] Krajský soud shledal, že neobstojí finální závěr žalované o tom, že aspekty rodinného života žalobce nepřevážily nad závažností trestné činnosti, které se žalobce dopustil. Správní orgány totiž v opakovaném řízení ve správním spisu neshromáždily žádné podklady pro své rozhodnutí, ze kterých by bylo možné důvodně usuzovat, že další trvalé odloučení žalobce od svých dětí či snad přesídlení celé rodiny do Vietnamu by se zásadním způsobem nedotklo dalšího zdravého vývoje žalobcových dětí. Ba naopak, v případě žalobcovy dcery, s ohledem na dosud zjištěné rysy její osobnosti, její věk a míru jejího začlení do společnosti (od narození v ČR žije, ve škole má kamarády) a v neposlední řadě i na její jasné vyjádření, že do Vietnamu se stěhovat nechce, lze předpokládat zásadní negativní dopad do jejího zdravého vývoje. U žalobcova syna sice správní spis neposkytuje dostatečnou oporu pro takovýto předpoklad o negativním vlivu, ale stejně tak neposkytuje oporu pro závěr opačný. Krajský soud zdůraznil, že se pohybuje v rovině předpokladů, protože správní orgány rezignovaly na to, aby uvedenou otázku postavily najisto, např. zadáním znaleckého posouzení, jak navrhoval (byť až v odvolacím řízení) žalobce.

III. Obsah kasační stížnosti

[10] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (stěžovatelka) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Stěžovatelka namítá, že krajský soud nesprávně posoudil otázku přiměřenosti dopadů jejího rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce.

[11] Stěžovatelka poukázala na nález Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20. V souladu s tímto nálezem v prvním kroku podrobně popsala trestnou činnost účastníka řízení a též zhodnotila její závažnost. Ve druhém kroku se věnovala posouzení proporcionality opatření ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Podle stěžovatelky krajský soud ve svém rozhodování přihlížel zejména k rodinným poměrům žalobce, ale již dostatečně nevzal v potaz závažnost spáchaného činu, včetně společenské nebezpečnosti. Stěžovatelka nemá za to, že by pouhá přítomnost dětí žalobce na území a jejich standardní začlenění mělo vést k tomu, že trvalý pobyt žalobce nebude zrušen. Zdůrazňuje, že přiměřenost zásahu do rodinného života cizince je vždy nutné odvíjet od intenzity porušení veřejného pořádku.

[12] Dále stěžovatelka nesouhlasí s hodnocením krajského soudu, že zcela rezignovala na to, aby zohlednila nejlepší zájem dětí. Krajský soud dostatečně nevzal v potaz celé znění lékařských zpráv, např. zcela přešel informaci o tom, že dcera se za žalobce styděla, byl pro ni šok, že se nachází ve vězení, a nikomu ze svých přátel o tom neřekla. Podle stěžovatelky je nepochybné, že negativní stavy dcery žalobce byly zapříčiněny též pocity ohledně jeho odsouzení.

[13] Stěžovatelka zdůrazňuje, že správní orgány netrestají žalobce za jeho dříve spáchanou trestnou činnost, zrušení trvalého pobytu představuje důsledek trestního stíhání a pravomocného odsouzení žalobce. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka dále poukázala na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“) ze dne 21. 6. 2020 ve věci *Veljkovic-Jukic proti Švýcarsku* (stížnost č. 59534/14), v němž ESLP ve skutkově obdobném případu neshledal u vyhoštění v délce sedmi let za drogovou kriminalitu v případě stěžovatelky, která měla tři nezletilé děti, porušení čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech.

IV. Vyjádření žalobce

[14] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka opakuje stejnou argumentaci, která již byla předmětem kritiky krajského soudu. Žalobce nikde neuváděl, že zrušení povolení k jeho trvalému pobytu mělo být posouzeno jako „druhé“ (sekundární) potrestání za jeho trestnou činnost, jak naznačuje stěžovatelka. Z hlediska zachování veřejného pořádku jsou podstatné i skutečnosti, že od doby spáchání trestné činnosti žije žalobce řádným životem, byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za vzorné chování a pracovní zařazení a v současné době je řádně zaměstnán a žije rodinným životem. Odkazovaný rozsudek ESLP není podle žalobce relevantní pro posuzovaný případ, a to zejména z důvodu, že v projednávané věci není postavena najisto otázka závažnosti dopadů zrušení trvalého pobytu žalobce do jeho soukromého a rodinného života, především s ohledem na nejlepší zájem žalobcových nezletilých dětí. Správní spis pro zodpovězení této otázky neposkytuje dostatečnou oporu. Žalobce navrhuje kasační stížnost zamítnout a požaduje náhradu nákladů řízení.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Kasační stížnost je včasná, podaná osobou oprávněnou a přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal

přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců *ministerstvo rozhodnutím zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, za podmínky, že rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života.*

[18] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.*

[19] Z § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců plynou dvě kumulativní podmínky, které musí být splněny, aby mohlo dojít ke zrušení povolení k trvalému pobytu, a to (i) cizinec byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, a (ii) zrušení povolení k trvalému pobytu cizince musí být přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého a rodinného života. V projednávané věci je sporné pouze naplnění druhé z uvedených zákonných podmínek.

[20] Nejvyšší správní soud úvodem předesílá, že východiska pro správné posouzení projednávané věci kladoucí důraz na nejlepší zájem dítěte, jako středobod úvah při posuzování otázky přiměřenosti zrušení povolení k trvalému pobytu, vyslovil Nejvyšší správní soud již ve zrušujícím rozsudku č. j. 5 Azs 404/2019 - 28. Z tohoto rozsudku krajský soud v projednávané věci vycházel, Nejvyšší správní soud s jeho posouzením souhlasí a nemá důvod se od tam vyslovených závěrů odchýlit.

[21] V rozsudku č. j. 5 Azs 404/2019 - 28 Nejvyšší správní soud zejména uložil, že „*v dalším řízení musí správní orgány vzít nejlepší zájem nezletilých dětí stěžovatele za středobod svých úvah, přiznat tomuto zájmu rozhodující význam a teprve v takto definovaném rámci hledat spravedlivou rovnováhu mezi tímto nejlepším zájmem nezletilých dětí a konkurujícím veřejným zájmem. K tomu je nejprve třeba, aby na základě řádně zjištěného skutkového stavu k této otázce správní orgány tento nejlepší zájem obou nezletilých dětí stěžovatele definovaly, přičemž je v obecné rovině zřejmé, že v nejlepším zájmu nezletilého dítěte zpravidla bude sdílet společnou domácnost s oběma rodiči, nemusí tomu tak však být vždy.*“

[22] Nejvyšší správní soud konstatuje, že těmto požadavkům správní orgány v nyní posuzovaném řízení nedostály. Správní orgány pouze formálně zohlednily požadavek Nejvyššího správního soudu na to, aby definovaly nejlepší zájem obou nezletilých dětí žalobce. Tento požadavek však ve skutečnosti v případě žalobce již neaplikovaly

na skutkové okolnosti posuzované věci. Stěžovatelka v kasační stížnosti pouze obecně rekapituluje své závěry ohledně skutkového stavu a přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života žalobce. Nijak však nereaguje na podrobné výtky ze strany krajského soudu (viz bod 45 a násl. rozsudku krajského soudu). Poukazem na negativní stav dcery žalobce v reakci na odsouzení žalobce a jeho pobyt ve vězení není nijak vypořádána otázka dopadů případného odloučení žalobce s jeho dětmi v důsledku vycestování, resp. případné nutnosti přestěhování celé rodiny, včetně dětí, do Vietnamu.

[23] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že se stěžovatelka pouze omezila na značně selektivní hodnocení lékařských zpráv předložených žalobcem a obsahu výslechů žalobce a jeho manželky, zatímco z hlediska zkoumání objektivního stavu žalobcových dětí správní orgány nevyvinuly žádnou aktivitu. Přitom se nabízely různé možnosti, jako např. psychologické vyšetření dětí, vyžádání si šetření od orgánu sociálně právní ochrany dětí, včetně případného výslechu dětí takovým orgánem či v rámci odborného pedagogického vyšetření (minimálně v případě dcery žalobce by její výslech byl nepochybně možný a vhodný s ohledem na její věk a výbornou znalost českého jazyka) či vyžádání si vyjádření ze školy (od školního psychologa či třídního učitele), resp. z mateřské školy v případě žalobcova syna.

[24] Krajský soud sice správně zdůraznil, že po správním orgánu nelze požadovat, aby pouze z vlastní iniciativy vyhledával všechny relevantní důkazy, které by případně prokazovaly skutečnosti svědčící ve prospěch účastníka řízení, co se týče nepřiměřenosti tvrzeného zásahu do jeho soukromého a rodinného života, pokud sám účastník takové skutečnosti ani neoznačí. V posuzovaném případě ovšem žalobce nečinný nebyl a důkazní návrhy, které činil, obsahovaly skutečnosti relevantní z hlediska posouzení stěžejní otázky nejlepšího zájmu žalobcových dětí (jak ostatně krajský soud ve svém rozsudku v podrobnostech popsal – viz body 48 až 57 rozsudku).

[25] Nejvyšší správní soud tedy ve shodě s krajským soudem uzavírá, že pokud shora uvedené skutečnosti správní orgány nechtěly vzít za rozhodující pro své posouzení, pak měly učinit potřebné kroky, které by vedly k ověření, popř. doplnění relevantních skutečností. Správní orgány měly povinnost si pro svá rozhodnutí opatřit takové podklady, které by jim umožnily řádně zjistit skutkový stav, aby mohly bezpečně zhodnotit nejlepší zájem obou nezletilých dětí žalobce a následně kvalifikovaně posoudit spravedlivou rovnováhu mezi tímto nejlepším zájmem nezletilých dětí a konkurujícím veřejným zájmem na odejmutí povolení k trvalému pobytu žalobce z důvodu jeho trestné činnosti, za kterou byl odsouzen. K tomu ovšem v projednávané věci ve vztahu ke zjišťování shora uvedených kritérií pro nejlepší zájem žalobcových dětí nedošlo. Za situace, kdy není dostatečně zjištěn skutkový stav, nelze v úplnosti (právní) otázku přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života žalobce posoudit.

VI. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalobci náleží náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti vůči stěžovatelce. Náklady žalobce tvoří odměna zástupce ve výši 3.100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání vyjádření ke kasační stížnosti [§ 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a jeden režijní paušál ve výši 300 Kč za tento úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tedy náklady v řízení o kasační stížnosti činí 3.400 Kč, které je stěžovatelka povinna zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2022

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu